

Spolok nepočujúcich pedagógov

Pluhová 48, 831 03 Bratislava

snepeda@gmail.com, 0903 029 317 (len SMS), www.snepeda.sk

IČO: 37950801, bankové spojenie: SK58 0900 0000 0006 3200 8473

PhDr. Ján Richter

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR

Špitálska 4, 6, 8

816 43 Bratislava

V Bratislave dňa 18. 7. 2017

Vážený pán minister,

dovoľujem si obrátiť sa na Vás, nielen ako občan Slovenskej republiky, ale aj ako predseda Spolku nepočujúcich pedagógov, ktorému nie je ľahostajné vzdelávanie nepočujúcich osôb a názory nepočujúcich osôb. V spolupráci so zástupcami občianskych združení - Asociácie Nepočujúcich Slovenska, Effety - strediska sv. Františka Saleského a Rodinného centra Prešporkovo sme mali možnosť dostať sa k navrhovanej novele zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách, ktorá je práve v medzirezortnom pripomienkovaní.

K predloženej novele zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách (č. materiálu 14891/2017-M_OPVA – začatie pripomienkového konania 27. 6., ukončenie 18. 7. 2017) predkladáme doleuvedené zásadné pripomienky.

Všeobecne:

Zákon č. 448/2008 Z. z. v platnom znení v § 44 upravuje všeobecne poskytovanie tlmočnickej služby pre osoby so sluchovým postihnutím a v § 81 písm. d) deleguje samosprávnym krajom povinnosť „zabezpečiť jej poskytovanie“. Tento legislatívny stav trvá od roku 2009, kedy sa postupne zastavilo financovanie tlmočnickej služby prostredníctvom občianskeho združenia Asociácia Nepočujúcich Slovenska (predtým Slovenského zväzu sluchovo postihnutých).

Následkom legislatívnej úpravy v zákone č. 448/2008 Z. z. delegujúcej právomoci rozhodovať o tlmočnickej službe na samosprávne kraje dochádza k likvidácii tlmočnickej služby. Finančné ohodnotenie tlmočníkov posunkovej reči je v každom kraji Slovenska iné, ale všade minimálne (prakticky na úrovni osobnej asistencie), výsledkom čoho je, že v niektorých krajoch tlmočnická služba funguje nedostatočne (Trenčiansky samosprávny kraj, Prešovský samosprávny kraj, Košický samosprávny kraj, Banskobystrický kraj), niekde nefunguje vôbec (Bratislavský

samosprávny kraj). Z odmeňovania za tlmočenie sa vyžiť nedá, v dôsledku čoho v niektorých krajoch registrované fyzické osoby požiadali po krátkej dobe fungovania o výmaz z registra.

Novela zákona rieši iba doplnenie tlmočnickej služby o online tlmočenie. Toto doplnenie na jednej strane vítame, pretože tlmočnická služba online tlmočenie je výborná služba, v súčasnosti už druhý rok funguje formou pilotného projektu financovaného cez Nadáciu Pontis, avšak iba v dňoch pondelok, streda, piatok od 08,00 hod do 20,00 hod., čo nepostačuje a okrem toho, nie je možné ju využiť na všetkých miestach, kde sa nepočujúci nevedia dohodnúť.

Zásadná pripomienka č. 1:

Novela nerieši financovanie tlmočnickej služby, ktorá týmto spôsobom speje k zániku. Vzhľadom na uvedené, žiadame o úpravu zákona č. 448/2008 Z. z. o nové spôsoby pomoci osobám so sluchovým postihnutím, najmä nepočujúcim v rámci sociálnych služieb, ale súčasne žiadame o seriózne riešenie financovania tlmočnickej služby a neponechávanie tejto tak potrebnej a dôležitej služby na „dobrú vôľu“ samosprávnych krajov.

Odôvodnenie:

Poukazujeme na odmeňovanie tlmočníkov v Európe, informáciu máme priamo z knižnej publikácie: De Wit, Maya. *A Comprehensive Guide to Sign Language Interpreting in Europe*. 2016. ISBN 978-90-806571-6-8 (možný preklad: *Komplexný sprievodca pre tlmočenie posunkového jazyka v Európe*), kde autorka uviedla najnižšiu odmenu tlmočenia za hodinu majú, práve, slovenskí tlmočníci - 2,76 €. Najvyššiu odmenu majú francúzski tlmočníci až 120 €. K tomuto listu sú priložené dve prílohy o minimálnej finančnej odmene tlmočenia v jednotlivých krajinách Európy a priamu a nepriamu činnosť tlmočenia v jednotlivých krajinách Európy.

Podľa priemerného násobku jednotlivých štátov Európy navrhujeme zákonom ustanoviť odmenu za priamu činnosť tlmočenia - 17,55 € za hodinu a za nepriamu činnosť tlmočenia - 10 € za hodinu.

Zásadná pripomienka č. 2:

k § 12, 16

§ 12 ods. 1 písm. c) doplniť:

9. služba prepisu hovorenej reči,

10. sprostredkovanie služby prepisu hovorenej reči,

§ 16 ods. 1 písm. i) doplniť bod 3:

prepisu hovorenej reči,

§ 16 ods. 1 doplniť písm. r) s novým textom:

r) prepis hovorenej reči.

Žiadame o rozšírenie možnosti pomoci pre osoby so sluchovým postihnutím aj novými druhmi sociálnej služby, ktoré sú vo svete bežne dostupné, ale u nás stále nie.

Zásadná pripomienka č. 3:

V § 44 zmeniť text nasledovne:

Tlmočnícka služba

(1) Tlmočnícka služba je sociálna služba poskytovaná fyzickej osobe odkázanej na tlmočenie podľa odseku 3.

(2) Tlmočnickou službou sa poskytuje tlmočenie v slovenskom posunkovom jazyku, tlmočenie v posunkovanej slovenčine, artikulačné tlmočenie alebo taktilné tlmočenie terénou formou alebo prostredníctvom elektronickej komunikácie.

(3) Fyzická osoba je odkázaná na

a) tlmočenie v slovenskom posunkovom jazyku, tlmočenie v posunkovanej slovenčine, ak je nepočujúca alebo má ťažkú obojstrannú nedoslýchavosť a jej komunikačným prostriedkom je slovenský posunkový jazyk, prípadne posunkovaná slovenčina, najmä pri preklade a vybavovaní úradných záležitostí, pri návšteve lekára, pri záujmových činnostiach,

b) artikulačné tlmočenie, ak je nepočujúca alebo má ťažkú obojstrannú nedoslýchavosť získanú po osvojení si reči alebo pred jej osvojením a neovláda formy komunikácie osôb so sluchovým postihnutím najmä slovenský posunkový jazyk, posunkovanú slovenčinu, najmä pri vybavovaní úradných záležitostí, pri návšteve lekára, pri záujmových činnostiach, alebo

c) taktilné tlmočenie, ak je hluchoslepá a má vrodené alebo získané postihnutie dvoch zmyslových orgánov, ktoré pre komunikáciu so spoločnosťou vyžadujú špecifický komunikačný systém viazaný na stupeň straty sluchu a stupeň straty zraku, najmä pri preklade a vybavovaní úradných záležitostí, pri preklade a vybavovaní úradnej a osobnej korešpondencie, pri nakupovaní, pri návšteve lekára, pri záujmových činnostiach.

(4) Tlmočnickú službu nemožno poskytovať fyzickej osobe, ktorej sa poskytuje peňažný príspevok na osobnú asistenciu podľa osobitného predpisu ¹¹⁾ v časti sprostredkovania komunikácie, v rozsahu viac ako desať hodín mesačne.

(5) Tlmočnickú službu nemožno poskytovať fyzickej osobe, ktorá v reálnom čase využíva aj službu prepisu hovorenej reči.

(6) Fyzická osoba preukazuje zdravotné postihnutie uvedené v odseku 3 potvrdením poskytovateľa zdravotnej starostlivosti podľa osobitného predpisu. ²⁴⁾

Odôvodnenie: Pojem posunková reč sa už vo svete nepoužíva, ide o zastarané a jazykovedne nesprávne označenie. Posunkový jazyk má atribúty jazyka, t. j. je jazykom.

Zásadná pripomienka č. 4:

(súvisí s pripomienkou č. 2)

Za § 44 vložiť nový § 44a s textom:

§ 44a

Prepis hovorenej reči

(1) Prepis hovorenej reči je sociálna služba poskytovaná fyzickej osobe odkázanej na prepis podľa odseku 3.

(2) Sociálnou službou prepisu hovorenej reči sa poskytuje simultánne doslovný prepis z počúvania v reálnom čase, ktorý nie je uchovaný.

(3) Fyzická osoba je odkázaná na prepis, ak je nepočujúca alebo má ťažkú obojstrannú nedoslýchavosť získanú po osvojení si reči alebo pred jej osvojením a nevláda formy komunikácie osôb so sluchovým postihnutím, najmä slovenský posunkový jazyk, posunkovanú slovenčinu.

(4) Prepis sa neposkytne fyzickej osobe, ktorej poskytuje peňažný príspevok na osobnú asistenciu podľa osobitného predpisu ¹¹⁾ v časti sprostredkovania komunikácie v rozsahu viac ako desiatich hodín mesačne.

(5) Službu prepisu hovorenej reči nemožno poskytovať fyzickej osobe, ktorá v reálnom čase využíva aj tlmočnicku službu.

(6) Fyzická osoba preukazuje zdravotné postihnutie uvedené v odseku 3 potvrdením poskytovateľa zdravotnej starostlivosti podľa osobitného predpisu. ²⁴⁾

Zásadná pripomienka č. 5:

(súvisí s pripomienkou č. 2)

Za § 45 vložiť nový § 45a znenia:

§ 45a

Sprostredkovanie prepisu hovorenej reči

(1) Sprostredkovanie prepisu hovorenej reči je sociálna služba poskytovaná fyzickej osobe so zdravotným postihnutím, ktorej sa poskytuje služba prepisu hovorenej reči podľa § 44a, pri vykonávaní administratívnych úkonov, vedenie databázy fyzických osôb so zdravotným postihnutím odkázaných na komunikáciu prostredníctvom prepisu, prepisovateľov a záujemcov o vykonávanie tejto sociálnej služby, vykonávanie základného sociálneho poradenstva a školení fyzických osôb so zdravotným postihnutím a prepisovateľov.

(2) Pomoc pri vykonávaní administratívnych úkonov je najmä

- a) príprava návrhov zmlúv o poskytovaní služby prepisu hovorenej reči medzi fyzickou osobou so zdravotným postihnutím a poskytovateľom služby prepisu hovorenej reči,
- b) vyhľadávanie prepisovateľov, sprostredkovanie stretnutia fyzickej osoby so zdravotným postihnutím s prepisovateľom,
- c) pomoc pri spracúvaní výkazov služby prepisu hovorenej reči,
- d) riešenie konfliktov vzniknutých medzi fyzickou osobou so zdravotným postihnutím a tlmočníkom v súvislosti s uzatvorenou zmluvou o poskytovaní služby prepisu hovorenej reči,
- e) zabezpečenie náhradného prepisovateľa, ak prepisovateľ z vážnych dôvodov nemôže vykonávať prepis,
- f) sprostredkovanie vzdelávania fyzických osôb so zdravotným postihnutím a prepisovateľov.

(3) Sprostredkovanie služby prepisu hovorenej reči môže vykonávať poskytovateľ sociálnej služby aj prostredníctvom agentúry služby prepisu hovorenej reči zriadenej na tento účel.

Pripomienka č. 6:

§ 72 ods. 6 doplniť:

- l) prepis hovorenej reči

§ 75 ods. 3 písm. c doplniť nový text :

- c) službu prepisu hovorenej reči,
- pôvodný text písm. c označiť jako d) a ostatné posunúť.

§ 75 ods. 7 doplniť nové písm. p) s textom:

- p) sprostredkovanie prepisu hovorenej reči.

§ 77 ods. 1 – za text „...na počet hodín tlmočenia“ vložiť text „na počet hodín prepisu“ ...

§ 77 ods. 3 – za text „... na hodinu tlmočenia“ vložiť nový text „na hodinu prepisu“ ...

§ 81 písm. d) doplniť nový bod 4 s textom:

- 4. služby prepisu hovorenej reči,

Zásadná pripomienka č. 7:

§ 84 ods. 11 upraviť a § 84 doplniť nasledovne:

(11) Tlmočnickú službu podľa tohto zákona vykonáva

- a) tlmočník slovenského posunkového jazyka je ten, kto zaisťuje tlmočenie alebo preklad zo slovenského posunkového jazyka do slovenského jazyka alebo iného požadovaného jazyka či komunikačného kódu, prípadne do medzinárodného posunkovania,
- b) tlmočník posunkovanej slovenčiny je ten, kto zaisťuje prevod zo slovenského jazyka do danej formy posunkovania na základe slovenského jazyka,

- c) artikulačný tlmočník, ktorý využívaním svojich špecifických schopností, zručností a skúseností umožňuje za upravených podmienok jednosmernú komunikáciu alebo obojsmernú komunikáciu pre fyzickú osobu so sluchovým postihnutím, ktorá nepočuje hovorenú reč a má záujem o túto formu tlmočenia,
- d) tlmočník pre hluchoslepé osoby, ktorý využívaním svojich špecifických schopností, zručností a skúseností umožňuje komunikáciu s fyzickou osobou, ktorá má kombinované postihnutie zraku a sluchu.

(12) Tlmočník uvedený v odseku 11 preukazuje absolvovanie tlmočnickeho minima certifikátom vydaným subjektom, ktorý má oprávnenie Ministerstva školstva Slovenskej republiky na vzdelávanie tlmočníkov slovenského posunkového jazyka, tlmočníkov posunkovanej slovenčiny, artikulačných tlmočníkov alebo tlmočníkov pre hluchoslepé osoby. ⁴⁷⁾

(13) Tlmočník uvedený v odseku 11 sa zúčastňuje ďalšieho vzdelávania najmenej raz za päť rokov.

(14) Službu prepisu hovorenej reči podľa tohto zákona vykonáva prepisovateľ.

(15) Prepisovateľ uvedený v odseku 14 preukazuje absolvovanie prepisovateľského minima certifikátom vydaným subjektom, ktorý má oprávnenie Ministerstva školstva Slovenskej republiky na vzdelávanie prepisovateľov. ⁴⁷⁾

Pripomienka č. 8:

§ 91 ods. 1 – za text „... sprostredkovanie tlmočnickej služby“ vložiť nový text „ služby prepisu hovorenej reči, sprostredkovanie prepisu hovorenej reči“

Pripomienka č. 9:

§ 94c ods. 1 doplniť - vykonávanie služby prepisu hovorenej reči prostredníctvom agentúry služby prepisu hovorenej reči,

Pripomienka č. 10:

§ 95 ods. 6 za text „výkon tlmočnickej služby v hodinách“ vložiť nový text „priamej činnosti tlmočenia a nepriamej činnosti tlmočenia“ a predmet tlmočenia. Priamou činnosťou sa označuje čas tlmočenia. Nepriamou činnosťou sa označuje čas cestovania od nástupu tlmočníka na cestu na výkon tlmočenia do iného miesta a späť z daného miesta na pôvodné miesto nástupu tlmočníka.

Pripomienka č. 11:

§ 95 ods. 7 vložiť nový text znenia:

(7) Súčasťou evidencie pri poskytovaní služby prepisu hovorenej reči je aj výkon služby prepisu hovorenej reči v hodinách priamej činnosti prepisu a nepriamej činnosti prepisu a predmet

prepisu. Priamou činnosťou sa označuje čas prepisu. Nepriamou činnosťou sa označuje čas cestovania od nástupu prepisovateľa na cestu na výkon prepisu do iného miesta a späť z daného miesta na pôvodné miesto nástupu prepisovateľa.

Doterajší ods. 7 označiť ako ods. 8.

Pripomienka č. 12:

§ 109 vypustiť ods. 3 znenia: „Tlmočník, ktorý k 31. decembru 2008 vykonáva tlmočenie, je povinný preukázať podmienky podľa § 84 ods. 10 a 11 najneskôr do 31. decembra 2011“.

Zásadná pripomienka č. 13:

Žiadame v zákone určiť výšku odmeny za priamu činnosť prepisu hovorenej reči – 12,29 € za hodinu a za nepriamu činnosť prepisu - 10 € za hodinu.

Pevne veríme, že kladne prijmete naše zásadné pripomienky, ktoré budú prospešné pre osoby so sluchovým postihnutím na Slovensku.

S pozdravom

PaedDr. Bc. Roman Vojtechovský
predseda Spolku nepočujúcich pedagógov

Na vedomie:

- Nadežda Šebová, Ministerstvo práce sociálnych vecí, generálna riaditeľka sekcie sociálnej a rodinnej politiky,
- Karin Hertelová, Ministerstvo práce sociálnych vecí, generálna riaditeľka sekcie legislatívy,
- Branislav Ondruš, Ministerstvo práce sociálnych vecí, štátny tajomník,
- Jaroslav Cehlárik, zástupca skupiny občanov osôb so sluchovým postihnutím preferujúcich spôsob komunikácie slovenským posunkovým jazykom,
- Katarína Kluková, zástupkyňa skupiny občanov osôb so sluchovým postihnutím preferujúcich spôsob komunikácie slovenským (hovoreným) jazykom,
- Zuzana Stavrovská, komisárka pre osoby so zdravotným postihnutím,
- Branislav Mamojka, predseda Národnej rady občanov so zdravotným postihnutím v SR

Príloha 1: Minimálna finančná odmena tlmočenia v jednotlivých krajinách Európy

Európske štáty	Minimálna hodinová mzda (2017)	Minimálna finančná odmena tlmočenia (2016)	x-násobok
Arménsko	0,57 € (2013)	0,30 €	- 1,9
Gruzínsko	0,22 € (2013)	2 €	9,09
Bratislavský kraj	2,5 €	2,76 €	1,10
Nitriansky kraj	2,5 €	3,2 €	1,28
Trenčiansky kraj	2,5 €	4 €	1,6
Rusko	0,64 € (2015)	4 €	6,25
Albánsko	0,98 (2013)	4 €	4,08
Košický kraj	2,5 €	4,1 €	1,64
Žilinský kraj	2,5 €	4,322	1,73
Bulharsko	1,42 €	5 €	3,52
Ukrajina	0,31 € (2015)	7 €	22,58
Chorvátsko	2,51 €	7 €	2,79
Banskobystrický kraj	2,5 €	8 €	3,2
Prešovský kraj	2,5 €	8,5 €	3,4
Česko	2,44 €	9 €	3,69
Rumunsko	1,65 €	10 €	6,06
Kosovo	-	10 €	-
Srbsko (UTLOSS)	0,95 € (2013)	10 €	10,53
Poľsko	2,65 €	14 €	5,28
Srbsko (ATSZJ)	0,95 € (2013)	15 €	15,79
Španielsko	3,97 € (2016)	15 €	3,78
Grécko	3,35 € (2016)	18 €	5,37
Portugalsko	3,19 € (2016)	20 €	6,27
Litva	2,32 €	20 €	8,62
Maďarsko	2,35 €	20 €	8,51

Fínsko	-	20 €	-
Malta	4,2 € (2016)	25 €	5,95
Cyprus	-	25 €	-
Slovinsko	4,65 €	27 €	5,8
Taliansko	-	30 €	-
Nórsko	-	31 €	-
Švédsko	-	32 €	-
Írsko	9,25 €	35 €	3,78
Belgicko - Flámsko	9,28 €	36 €	3,88
Anglicko, Wales a Severné Írsko	8,48 € (7,5 libry)	40 €	4,72
Čierna Hora	1,12 €	50 €	44,64
Dánsko	-	50 €	-
Belgicko - Valónsko	9,28 €	50 €	5,39
Holandsko	9,36 € (2016)	53 €	5,66
Nemecko	8,84 €	55 €	6,22
Rakúsko	-	60 €	-
Švajčiarsko - francúzsky región	-	70 €	-
Švajčiarsko - taliansky región	-	75 €	-
Švajčiarsko - nemecký región	-	75 €	-
Luxembursko	11,27 €	75 €	6,65
Island	-	80 €	-
Francúzsko	9,76 €	120 €	12,3

Priemerný násobok (bez slovenských krajov, Arménska a Čiernej Hory): **7,02** (182,56 : 26 štátov)

Navrhnutá minimálna hodinová odmena pre slovenských tlmočníkov: 2,5 x 7,02 = **17,55 €**

Príloha 2: Priama a nepriama činnosť tlmočenia v jednotlivých krajinách Európy

Európske štáty	Hodina tlmočenia (fee per hour)	Doba cestovania (Traveling time)	Cestovné (Traveling expenses)
Albánsko	4 €	4 €	4 €
Anglicko, Wales a Severné Írsko	40 €	-	-
Arménsko	0,30 €	áno	áno
Belgicko - Flámsko	36,35 €	-	0,25 €
Belgicko - Valónsko	50 €	20 €	0,34 €
Bulharsko	5 €	-	-
Cyprus	25 €	-	-
Česko	9,35 €	-	-
Čierna Hora	50 €	-	-
Dánsko	50 €	-	-
Fínsko	20 €	7 €	-
Francúzsko	120 €	7 €	-
Grécko	18 €	-	5 €
Gruzínsko	2 - 10 €	-	-
Holandsko	52,67 - 53,15 €	-	0,60 - 0,69 €/km
Chorvátsko	7 €	-	-
Island	80 €	-	-
Írsko	35 - 50 €	-	-
Kosovo	10 €	10 €	-
Litva	20 €	20 €	-
Luxembursko	75 €	75 €	0,30 €/km
Maďarsko	20 €	-	-
Malta	25 €	-	-
Nemecko	55 - 75 €	55 - 75 €	0,30 - 0,35 €/km
Nórsko	31 €	18,50 €	-

Poľsko	14 €	-	-
Portugalsko	20 €	-	-
Rakúsko	60 €	30 €	-
Rumunsko	10 €	-	-
Rusko	3,53 - 15 €	-	-
Slovensko	2,76 - 8,50 €	-	-
Slovinsko	27 €	-	-
Srbsko (ATSZJ)	15 - 22 €	-	-
Srbsko (UTLOSS)	10 €	-	-
Španielsko	15 - 50 €	-	-
Švajčiarsko - francúzsky región	70 €	30 €	-
Švajčiarsko - taliensky región	75 €	35 €	-
Švajčiarsko - nemecký región	75 €	37 €	-
Švédsko	32 €	16 €	-
Taliansko	30 €	-	-
Ukrajina	7 €	-	-